

BioEcologie B.V.T.a.v.
Dreef 2a
4401 EC Yerseke

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Besluit op de aanvraag omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit voor de sloop van de paardenstal en de schuur aan de Oude Veerseweg te Middelburg	817133		

Middelburg, 13 mei 2026

Geachte heer/mevrouw,

Op 18 februari 2026 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U vraagt, namens gemeente Middelburg (hierna: uw cliënt), een omgevingsvergunning aan voor een flora- en fauna-activiteit (hierna: vergunning) als bedoeld in artikel 5.1 lid 2, onder g, Omgevingswet (hierna: Ow).

De gemeente Middelburg vraagt vergunning aan van de verboden als bedoeld in artikel 11.54 lid 1 onder b van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) om opzettelijk een vaste rust- of verblijfplaats van de bunzing (*Mustela putoris*) te beschadigen of te vernielen. De vergunning wordt aangevraagd op grond van artikel 8.74I lid 1 sub b onder 3° van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl); in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De vergunning wordt aangevraagd voor de periode van 1 april 2026 tot en met 1 april 2029.

De vergunning heeft betrekking op de sloop van een vervallen paardenstal en schuur (hierna aangeduid met: schuren) met als doel de naastgelegen parkeerplaats uit te breiden. Het plangebied bevindt zich aan de Oude Veerseweg te Middelburg en wordt weergegeven in bijlage 3.

De ontvangst van deze aanvraag is op 3 maart 2026 bevestigd. In deze brief maken wij u onze beslissing op uw aanvraag bekend.

**BESLUIT OMGEVINGSVERGUNNING FLORA- EN FAUNA-ACTIVITEIT MET
ZAAKNUMMER: 817133**

Wij besluiten:

- I. Aan uw cliënt de aangevraagde vergunning van artikel 11.54 lid 1 onder b van het Bal om de rustplaats van de bunzing te beschadigen of te vernielen, **te verlenen**. De vergunning wordt verleend op grond van artikel 8.74I lid 1 sub b onder 3° van het Bkl in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
- II. De voorschriften in onderdeel 1 te verbinden aan deze vergunning.

- III. Dat de vergunning geldig is voor de periode vanaf dagtekening van dit besluit tot en met 1 april 2029.
- IV. Dat de vergunning mag worden gebruikt om het de vervallen paardenstal en schuur te slopen aan de Oude Veerseweg te Middelburg.
- V. Dat de vergunning voor wat betreft voorschrift 11 geldig is voor onbepaalde tijd.
- VI. De volgende documenten deel uit te laten maken van de vergunning:
 - a. DSO-verzoek van 18 februari 2026, ons kenmerk: 01-817133;
 - b. Bijlagen bij de aanvraag zoals aangeleverd op 18 februari 2026:
 - i. Quicksan opgesteld door Foreest Groen Consult B.V., 24 februari 2025, ons kenmerk: 02-817133;
 - ii. Aanvullend onderzoek opgesteld door Foreest Groen Consult B.V., 18 september 2025, ons kenmerk: 03-817133;
 - iii. Activiteitenplan opgesteld door BioEcologie, 12 november 2025, ons kenmerk: 04-817133.
 - c. Aanvullende gegevens, zoals ontvangen op 17 maart 2026
 - i. Vragenbeantwoording, ons kenmerk: 05-817133.
 - d. Zienswijze ontvangen op 15 april 2026:
 - i. Zienswijze, ons kenmerk: 06-817133.

Alle relevante wet- en regelgeving waar dit besluit op is gebaseerd en waaraan is getoetst vindt u in bijlage 1. De motivering van dit voorgenomen besluit vindt u in onderdeel 1 'Overwegingen'.

Wilt u tijdens de looptijd van de vergunning iets veranderen aan de uitvoering van uw ingreep? Neem dan altijd contact met ons op voordat u veranderingen doorvoert. Wij helpen u dan inschatten of de gewenste verandering past binnen uw vergunning. U kunt ons bereiken via het e-mailadres natuurbescherming@zeeland.nl. Noem hierbij altijd het zaaknummer.

Zienswijze

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) tot 13 mei 2026 in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk uw zienswijze over het voorgenomen besluit bij ons naar voren te brengen.

U heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt om op 15 april 2026 een zienswijze in te dienen. Deze zienswijze is geregistreerd onder kenmerk: 06-817133. Deze zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit. Voor de inhoudelijke behandeling verwijzen wij naar onderdeel C Zienswijze.

Controleer of overige regelgeving van toepassing is

Uw aanvraag is getoetst aan de artikelen met betrekking tot het onderdeel flora- en fauna-activiteiten van de Ow, het Bal en het Bkl. Het kan zijn dat u voor het uitvoeren van uw ingreep ook een andere vergunning nodig heeft. Bijvoorbeeld volgens andere onderdelen van de Ow. Denk ook aan regelgeving van andere overheden zoals de gemeente of het waterschap. U bent zelf verantwoordelijk om te controleren of andere wet- en regelgeving van toepassing is.

Tot slot moet u altijd voldoen aan de zorgplichten voor natuur. Dat betekent dat u moet voorkomen dat uw ingreep schade aanricht aan beschermde planten en dieren en hun leefomgeving.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,
Namens deze,

Unitmanager Natuurbescherming

Bijlagen:

1. Relevante wet- en regelgeving;
2. Invulformulier logboek;
3. Luchtfoto's van het plangebied;
4. Kaart compensatie voor de bunzing;
5. Beschrijving van de kunstmatige verblijfplaatsen en marterhopen.

Kopie aan: RUD-Zeeland, groenewetten@rud-zeeland.nl

Rechtsmiddelen

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij: Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op: uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631000. U kunt de informatie ook downloaden via [loket klacht-bezwaar-melding-doorgeven/bezwaar-maken](#)

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Onderdeel 1. VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. Voer de ingreep uit volgens de beschrijving in de vergunningaanvraag en de bijlagen bij deze aanvraag.
2. De initiatiefnemer en alle partijen die de werkzaamheden uitvoeren moeten op de hoogte zijn van de volgende zaken:
 - De vergunning;
 - De vergunningsvoorschriften;
 - De wijze waarop de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd.

Er moet een logboek bijgehouden worden (bijlage 2). Dit moet op verzoek worden getoond aan de inspecteurs van de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (hierna: RUD-Zeeland).

De vergunning, inclusief alle bijbehorende bijlagen en het logboek, moeten tijdens de uitvoering van de werkzaamheden op het plangebied aanwezig zijn.

3. De ecologisch deskundige moet aanwezig zijn bij de sloop van de paardenstal en schuur. Hij/zij zal aanwijzingen geven over hoe het ongeschikt maken en de sloop uitgevoerd moet worden. De ecologisch deskundige wordt ook betrokken bij de realisatie van de heg-takkenrilcombinatie voor de compensatie voor de bunzing.

Hij/zij is altijd oproepbaar tijdens de werkzaamheden. De aanwijzingen en de wijze waarop hier uitvoering aan wordt gegeven, worden vastgelegd in het logboek.

- Het bevoegd gezag verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die expertise heeft met de situatie en soorten waarover hij/zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden.
 - Hij/zij heeft minimaal 3 jaar aantoonbare ervaring met het uitvoeren van soortgericht onderzoek, eventueel onder begeleiding van een ervaren ecologisch deskundige.
4. Wanneer tijdens de controle of tijdens de werkzaamheden andere beschermde soorten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden ter plaatse stopgezet. Neem contact op met het bevoegd gezag, Provincie Zeeland. Dit kan via het e-mailadres natuurbescherming@zeeland.nl.
 5. Voordat u start met de werkzaamheden moet u bij de RUD-Zeeland melden wanneer u begint. Doe dit minimaal twee weken vooraf. U doet dit via het e-mailadres handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Noem in uw contact steeds het zaaknummer. U kunt dit zaaknummer vinden bovenaan de brief.

Binnen één week na realisatie van de heg-takkenrilcombinatie (zoals beschreven in de voorschriften 8, 9, 10 en 11) wordt dit eveneens gemeld bij de RUD-Zeeland via het mailadres.

6. Binnen twee dagen nadat u klaar bent met de werkzaamheden moet u dit melden bij de RUD-Zeeland. U doet dit via het e-mailadres handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Noem in uw contact steeds het zaaknummer. U kunt dit zaaknummer vinden bovenaan de brief.

Stuur het logboek mee met de melding. Het logboek bevat ten minste de volgende informatie:

- Beschrijving van de gerealiseerde compensatie (inclusief foto's);
- Beschrijving op welke wijze de gerealiseerde compensatie voldoet aan de eisen beschreven in voorschrift 9 en 10.

Specifieke voorschriften

7. Het plangebied wordt ongeschikt gemaakt voor de bunzing door de stal en schuur te slopen onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 3). De sloop vindt gefaseerd over minimaal twee dagen plaats, om de bunzing voldoende tijd te geven om de stal en de schuur te verlaten.

De sloop van de stal en schuur mag alleen plaatsvinden buiten de meest kwetsbare periode van de bunzing. De sloop van de stal en schuur kan uitsluitend plaatsvinden in de periode vanaf 1 september tot en met 28 februari.

8. De sloop van de stal en de schuur wordt uitgevoerd, nadat de compensatie (heg-takkenrilcombinatie) één compleet (groei)seizoen meegedraaid heeft. Met één compleet seizoen wordt de periode vanaf maart tot en met augustus bedoeld. De realisatie van de heg-takkenrilcombinatie wordt binnen één week na aanleg gemeld bij de RUD-Zeeland (voorschrift 5).
9. De compensatie bestaat uit een heg-takkenrilcombinatie. De heg-takkenrilcombinatie heeft de volgende eigenschappen, zie ook bijlage 4:
- De lengte is 40 meter, bij een breedte van 3 meter;
 - De hoogte van de volwassen heg is circa 1,5 tot 2,5 meter;
 - De heg bestaat uit inheemse heesters, zoals bijvoorbeeld meidoorn, sleedoorn, Gelderse roos en rode kornoelje;
 - Aan de voet van de heg wordt een takkenril aangelegd;
 - Een takkenril gaat circa vijf jaar mee. Om de takkenril in stand te houden, dient deze elke vijf jaar aangevuld te worden met nieuw materiaal.
10. In de heg-takkenrilcombinatie worden drie verblijfplaatsen voor de bunzing aangelegd. De volgende verblijfplaatsen worden aangelegd in de takkenril:
- één bunzingkast,
 - één takkenhoop
 - één steenhoop. Zie ook bijlage 4 en 5.

Eén bunzingkast:

- De kunstmatige bunzingkast wordt in de takkenril ingebouwd;
- Er wordt een bunzingkast gebruikt zoals beschreven in bijlage 5 of vergelijkbaar.

Eén takkenhoop, welke op de volgende manier wordt aangelegd:

- De fundering bestaat uit zand, grind of fijne takken;
- Met minimaal zes boomstammen van één meter lang en een diameter van 15-20 centimeter wordt een nestkamer gebouwd. Dit gebeurt door twee stammen tegenover elkaar op de grond te leggen en daar de andere twee stammen overeen te leggen als een dak. De ruimte die daartussen ontstaat wordt opgevuld met droog hooi of vergelijkbaar materiaal;
- De nestkamer moet minimaal twee ingangen hebben. De nestkamer moet droog blijven en beschermd zijn tegen weersinvloeden. Na het bouwen van deze nestkamer wordt er grof en fijn snoeimateriaal overheen gelegd. Openingen in de takkenhoop mogen maximaal acht centimeter groot zijn;
- Het wordt aangenomen dat een takkenhoop ongeveer vijf jaar lang functioneel blijft. Daarom moet de takkenhoop elke vijf jaar aangevuld worden met nieuw materiaal. Daarnaast moet de takkenhoop minimaal drie meter lang, twee meter breed en één meter hoog zijn.

Eén steenhoop, welke op de volgende manier wordt aangelegd:

- Voor de bouw van de nestkamer zijn stenen noodzakelijk met een diameter van tenminste 30 centimeter. Daar bovenop komen kleinere stenen;
- Binnen in de nestkamer komt hooi of vergelijkbaar materiaal. Er moeten minimaal twee ingangen naar de nestkamer zijn. De nestkamer dient droog te blijven en moet

weersbestendig zijn. Openingen in de steenhoop mogen maximaal acht cm groot zijn;

- De afmetingen van de steenhoop zijn drie meter lang, twee meter breed en één meter hoog. Ook bij de steenhoop volgt eerst een fundering van zand, grind of fijn vertakkingsmateriaal. Dit ter voorkoming van optrekkend vocht.

11. De functionaliteit van de heg-takkenril-combinatie en de verblijfplaatsen voor de bunzing dient ook op de lange termijn geborgd te worden. Wanneer de functionaliteit verminderd is dient deze zo spoedig mogelijk hersteld te worden. Wanneer er verstoring van de definitieve voorzieningen plaats, vindt, dient de bron van de verstoring te worden verwijderd. Herstel van verblijfplaatsen moet gebeuren op aanwijzing van een deskundig ecooloog.

Belangrijk hierbij is dat het onderhoud en de reparatie, indien nodig, uitsluitend plaatsvinden in de periode 1 september tot en met 28 februari daaropvolgend.

Onderdeel 2. OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Vergunningsaanvraag

Uw cliënt vraagt vergunning aan om opzettelijk een vaste rust- of verblijfplaats van de bunzing te beschadigen of te vernielen. De vergunning wordt aangevraagd in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Uw cliënt is voornemens om de paardenstal en schuur te slopen met als doel de naastgelegen parkeerplaats uit te breiden. Het plangebied bevindt zich aan de Oude Veerseweg te Middelburg. Een luchtfoto van het plangebied met beide schuren wordt weergegeven in bijlage 3. De ingreep wordt uitgebreider beschreven in het activiteitenplan (ons kenmerk: 04-817133).

De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 817133.

Uw aanvraag van 18 februari 2026 was niet compleet. Daarom hebben wij u op 3 maart 2026 gevraagd om voor 18 maart 2026 de aanvraag aan te vullen.

De termijn voor het nemen van het besluit is tijdelijk opgeschort vanaf 4 maart 2026.

Wij ontvingen de aanvullende gegevens op 17 maart 2026. Vanaf dat moment was de aanvraag compleet en dus konden we de aanvraag verder in behandeling nemen.

A2. Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten (hierna: GS) van Zeeland zijn het bevoegd gezag. De aangevraagde ingreep heeft geen nadelige gevolgen voor dier- of plantensoorten die zich bevinden in een andere provincie. Advies van GS van andere provincies is daarom niet aan de orde bij dit besluit.

A3. Procedure

Op de aanvraag is de reguliere procedure uit hoofdstuk 4 van de Awb van toepassing.

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7 lid 1 van de Awb tot 13 mei 2026 in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk uw zienswijze over het voorgenomen besluit bij ons naar voren te brengen.

U heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt door op 15 april 2026 een zienswijze in te dienen. Deze zienswijze is geregistreerd onder kenmerk: 06-817133. Vervolgens hebben wij, na afweging van de ingediende zienswijze, een definitief besluit op de aanvraag genomen. <http://www.officielebekendmakingen.nl/>

Van het besluit tot het verlenen van een vergunning zal mededeling worden gedaan op <http://www.officielebekendmakingen.nl>.

Tegen dit besluit staat bezwaar open zoals onder "Rechtsmiddelen" is aangegeven.

B. Toetsing

B1. Waar toetsen en beoordelen wij de aanvraag op?

Wij toetsen aan de artikelen van het onderdeel flora- en fauna-activiteiten van de Ow, het Bal en het Bkl. Ook toetsen wij de aanvraag aan het provinciale beleid voor de soortenbescherming.

GS verlenen voor de ingreep alleen een vergunning, wanneer uit het aanvraagformulier en de daarbij behorende stukken de zekerheid is verkregen dat de ingreep voldoet aan de voorwaarden waarop een vergunning kan worden verleend.

Naar ons oordeel bevat uw vergunningsaanvraag en de daarbij gevoegde stukken, de benodigde objectieve informatie om de voorgenomen ingreep te kunnen beoordelen.

B2. Beoordeling van het wettelijk kader

Er moet beoordeeld worden of er voldoende is aangetoond dat:

1. Er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
2. Er een wettelijk belang is;
3. De ingreep geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de bunzing in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

1) Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen

Er moet worden aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing (alternatief) bestaat dan het uitvoeren van de door uw cliënt geplande ingreep. Hierbij moet duidelijk worden gemaakt dat de mogelijke alternatieven niet leiden tot minder schade aan de bunzing.

Aanvraag:

Alternatieve locatie

De werkzaamheden zijn locatiegebonden. De stal en schuur bevinden zich direct naast de parkeerplaats. De parkeerplaats is verder ontsloten door wegen, een industrieterrein, een waterzuiveringsfaciliteit, een volkstuincomplex en een dijk. De locatie van de stal en schuur is daarom de meest logische locatie om de parkeerplaats uit te breiden in de directe omgeving.

U geeft aan dat een alternatieve locatie buiten het plangebied geen oplossing biedt voor het realiseren van de geplande ontwikkeling. Het doel van de uitbreiding van de parkeerplaats is om meer parkeergelegenheid te bieden nabij het centrum van Middelburg.

Alternatieve inrichting en uitvoering

Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit een paardenstal en een schuur. Om het plangebied geschikt te maken als parkeerplaats moeten de schuren gesloopt worden. Er is geen andere manier om de schuren te behouden en het plangebied geschikt te maken als parkeerplaats.

Direct ten zuiden van het plangebied wordt een heg-takkenrilcombinatie aangelegd van drie meter breed en 40 meter lang. In deze heg-takkenrilcombinatie worden drie verblijfplaatsen voor kleine marters aangelegd. Op deze wijze blijven de omliggende groenstructuren met elkaar verbonden. De compensatie wordt daarbij ook nabij het huidige plangebied aangelegd. Zie paragraaf 3 'Gunstige staat van instandhouding' voor een uitgebreide beschrijving van de heg-takkenrilcombinatie.

Alternatieve planning

De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de bunzing. De kwetsbare periode van de bunzing loopt van maart tot en met augustus daaropvolgend. In deze periode vindt de voortplanting en de opvoeding van de jongen plaats. Door de werkzaamheden buiten deze periode uit te voeren, is de verstoring op de soort het minst groot.

Onze reactie:

In de aanvullende gegevens wordt gesteld dat er geen alternatieve locatie buiten het plangebied beschikbaar is om het doel van de ingreep te realiseren. Het doel van de sloop van beide schuren is het creëren van extra parkeergelegenheid. U geeft aan dat het niet mogelijk is om deze uitbreiding op een andere locatie uit te voeren, omdat dit zou leiden tot een wijziging van het projectplan. Indien het doel van de werkzaamheden echter op een alternatieve locatie kan worden gerealiseerd, en deze locatie gunstiger is voor de bunzing, dan dient hiervoor gekozen te worden. Wanneer uitvoering op een andere locatie niet mogelijk is, moet dit duidelijk onderbouwd worden.

In het projectplan moet rekening worden gehouden met de aanwezige natuurwaarden. Op dit moment wordt niet toegelicht waarom het niet mogelijk is om elders een parkeerplaats aan te leggen of uit te breiden. Het is mogelijk dat er alternatieve locaties zijn waarbij geen leefgebied van de bunzing of andere natuurwaarden verloren gaan. Omdat deze onderbouwing ontbreekt, is onvoldoende aannemelijk gemaakt dat er geen alternatieve locaties beschikbaar zijn met minder of geen negatieve effecten op het leefgebied van de bunzing.

Wel heeft u voldoende aannemelijk gemaakt dat er geen alternatieve inrichting, uitvoering en planning bestaat voor het uitvoeren van de ingreep als dit op een andere locatie niet mogelijk is. U geeft aan in de aanvullende gegevens dat het noodzakelijk is om de schuren te slopen voor de realisatie van de parkeerplaats. Het is duidelijk dat de schuren niet behouden kunnen blijven voor de realisatie van de parkeerplaats. Het is niet mogelijk om de parkeerplaats te realiseren in het plangebied, terwijl tegelijkertijd de schuren blijven behouden. Verder geeft u aan dat het uitvoeren van de werkzaamheden in een andere periode minder gunstig is voor de bunzing. De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de meest kwetsbare periode voor de bunzing.

Conclusie:

U heeft niet duidelijk gemaakt waarom er geen andere alternatieve locaties zijn die geen of minder effect hebben op het leefgebied van de bunzing. Daarom moet de vergunning geweigerd worden.

2) Wettelijk belang

De vergunning voor de bunzing wordt aangevraagd in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aanvraag:

De vergunning wordt aangevraagd in het belang van het voorkomen van mogelijke veiligheidsrisico's. De schuren zijn sterk verouderd en in vervallen staat. De schuren zijn gevoelig voor verdere achteruitgang en daardoor zijn er mogelijke veiligheidsrisico's. U geeft aan dat verwijderen van de schuren nodig is om de veiligheid in het gebied te waarborgen en verdere verloedering van het terrein te voorkomen. Daarnaast maakt de sloop verder onderdeel uit van een herinrichting van het terrein waarbij de aangrenzende parkeerplaats wordt uitgebreid. Hiermee wordt een betere en veiligere inrichting van het terrein gerealiseerd, zo geeft u aan.

Onze reactie:

In uw aanvraag geeft u aan dat er mogelijke veiligheidsrisico's zijn, zolang de huidige schuren niet gesloopt zijn. U geeft aan dat de sloop van de schuren en de uitbreiding van de parkeerplaats de veiligheidsrisico's weg zal nemen. Echter, er wordt geen beschrijving gegeven van welke veiligheidsrisico's sprake is. Er worden ook geen bronnen aangehaald die de veiligheidsrisico's onderbouwen. Het is daarom totaal onduidelijk welke veiligheidsrisico's aanwezig zijn. Verder is het ook onduidelijk waarom de sloop van de schuren en de uitbreiding van de parkeerplaats de lokale veiligheid zal verbeteren.

In algemene zin kan gesteld worden dat verlaten gebouwen gevoelig kunnen zijn voor bijvoorbeeld vandalisme of vernieling zoals brandstichting. Dit kan leiden tot onveilige situaties. Echter, in de aangeleverde informatie wordt niet aangegeven van welke veiligheidsrisico's sprake is in het plangebied. Het plangebied is niet verlaten, want de schuren zijn in gebruik.

Conclusie:

U heeft niet duidelijk gemaakt wat de mogelijke veiligheidsrisico's zijn. Ook is er geen onderbouwing van de mogelijke veiligheidsrisico's; er is geen onderbouwing of bronvermelding gegeven. Zonder nadere onderbouwing of bronvermelding moet de vergunning worden geweigerd.

3) Gunstige staat van instandhouding

Er moet worden aangetoond dat door het uitvoeren van de ingreep geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de bunzing in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Landelijke staat van instandhouding

De bunzing komt verspreid voor over geheel Nederland, behalve op de Waddeneilanden. De bunzing leeft voornamelijk solitair, behalve in het paarseizoen. Het paarseizoen loopt vanaf eind februari tot en met april (Kennisdocument kleine marterachtigen, 2024). De bunzing komt voor in verschillende, bij voorkeur waterrijke, halfopen landschapstypen. Voorwaarde is de aanwezigheid van voldoende dekking. Onder geschikte leefgebieden vallen houtwallen, bosranden, kapvlakten, greppels en sloten met overhangende vegetatie, en struikvegetaties. Hij komt ook voor in bos, maar minder in aaneengesloten bossen. Ook dorpen en buitenwijken van steden kunnen geschikt leefgebied vormen (Zoogdiervereniging.nl, n.d.).

Sinds 1950 is de verspreiding met 30% afgenomen (Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren, 2020). De populatiegrootte van de bunzing wordt geschat op 10.000 voortplantende dieren. Hoewel er in Nederland geen gegevens zijn over de precieze bunzingstand, lijkt de soort zich redelijk te kunnen handhaven. De grootste bedreiging is het verkeer, dat jaarlijks veel slachtoffers eist, vooral in de periode dat de jongen op zoek gaan naar een eigen leefgebied. Daarnaast zijn er vermoedens dat bunzingen slachtoffer worden van (illegale) vervolging. Ook zwemmen of lopen ze nogal eens in muskusrattenvallen. Maar ook schaalvergroting en 'opruimwoede' vormen een bedreiging, omdat er minder schuilplaatsen zijn. De staat van instandhouding is beoordeeld als matig ongunstig (Zoogdiervereniging, n.d.).

Lokale staat van instandhouding

Er is geen reden om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend van de soort. Vooral langs wegen als verkeersslachtoffer.

Aanwezigheid in plangebied

Tijdens het nader onderzoek heeft één struikrover gestaan in het plangebied vanaf 27 juni 2025 tot en met 6 september 2025. Tijdens de onderzoeksperiode is de bunzing waargenomen in het plangebied. Hiermee is een de verblijfplaats van de bunzing aangetoond in de schuren. In zowel de schuur als de paardenstal zijn structuren aanwezig die beschutting bieden voor de bunzing. Door de voorgenomen sloop van beide gebouwen verdwijnt deze rust- en verblijfplaats. Het perceel vervult geen essentiële functie als foerageergebied voor de bunzing. In de directe omgeving van het plangebied zijn groenstructuren aanwezig die dienen als geschikt als foerageergebied en ook als rust- en verblijfplaatsen, zie figuur 2 van bijlage 3.

De voorgenomen sloop van de schuren leidt tot het verdwijnen van de rust- en verblijfplaats van de bunzing in het plangebied.

Werkwijze

De werkzaamheden zullen buiten de meest kwetsbare periode uitgevoerd worden. De meest kwetsbare periode van de bunzing is het paarseizoen en het daaropvolgend opvoeden van de jongen. Deze periode loopt vanaf maart tot en met augustus. De sloop van de schuren zal daarom plaatsvinden in de periode vanaf september tot en met februari (voorschrift 7).

Compensatie

Voorafgaand de sloop van de schuren wordt de compensatie gerealiseerd (voorschrift 8). Door het realiseren van de compensatie, wordt ervoor gezorgd dat de verbindingen tussen de groenstructuren te allen tijde behouden blijven. De compensatie bestaat uit een heg-takkenrilcombinatie, waarin drie verblijfplaatsen voor de bunzing worden ingebouwd (voorschrift 9 en 10).

Compensatie – heg-takkenrilcombinatie

Er wordt een heg-takkenrilcombinatie aangelegd met een lengte van 40 meter met een breedte van 3 meter (figuur 3, bijlage 4). De heg-takkenril wordt direct ten zuiden van het plangebied aangelegd.

Deze locatie is gekozen om de hoofdverbinding van de groenstructuren voor de bunzing intact te houden. In figuur 2, bijlage 3 wordt het foerageer- en leefgebied van de bunzing weergegeven in de omgeving van het plangebied. De schuren in het plangebied dienen als onderdeel van de omliggende groenstructuren, die door de bunzing als hoofdverbinding gebruikt wordt. De heg-takkenrilcompensatie wordt direct ten zuiden van het plangebied aangelegd, om de verbinding van de omliggende groenstructuren in stand te houden voor de bunzing.

De heg-takkenrilcombinatie bestaat uit een heg van inheemse heesters, zoals bijvoorbeeld meidoorn, sleedoorn, Gelderse roos en rode kornoelje. De hoogte van het volgroeide stadium van de heg is circa 1,5 tot 2,5 meter. Aan de voet van de heg wordt een takkenril aangelegd. Voor de aanplant van de heg worden jonge struiken aangeplant. Het duurt enige jaren voordat de jonge struiken van voldoende omvang zijn om te dienen als volwaardige leefgebied voor de bunzing.

Om de heg vanaf het begin van voldoende omvang en schuilgelegenheid te laten zijn, wordt de takkenril aangelegd. De takkenril zorgt direct vanaf het begin al voor voldoende dekking voor de bunzing. De heg-takkenrilcombinatie trekt verder ook prooidieren aan voor de bunzing, zoals knaagdieren en amfibieën. De heg-takkenrilcombinatie draait een compleet actieve periode mee (periode vanaf maart tot en met augustus) voor de gewinningstijd. In deze tijd kunnen de struiken groeien en kan de bunzing de nieuwe groenstructuur met verblijfplaatsen ontdekken. Een takkenril gaat circa vijf jaar mee. Om de takkenril in stand te houden, dient deze elke vijf jaar aangevuld te worden met nieuw materiaal.

Compensatie – drie verblijfplaatsen

In de heg-takkenril worden drie verblijfplaatsen van de bunzing gerealiseerd. De drie verschillende verblijfplaatsen die ingezet worden, zijn een bunzingkast, takkenhoop en een steenhoop. Het toepassen van de drie typen verblijfplaatsen vergroot de acceptatiekansen van de bunzing. Alle drie de verblijfplaatsen worden gerealiseerd in de heg-takkenrilcombinatie. De verblijfplaatsen worden aangelegd zoals beschreven in hoofdstuk 7 van het activiteitenplan (kenmerk: 04-817133) en bijlage 5.

Cumulatieve effecten

In de nabijheid van het projectgebied zijn geen andere projecten bekend. Cumulatieve effecten van verschillende projecten zijn daarom op dit moment niet voorzien.

Conclusie

Gelet op bovenstaande is voldoende aannemelijk gemaakt dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populatie van de bunzing in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling van het provinciaal beleid

I. Beleidsnota Natuurwetgeving

Het soortenbeleid is geregeld in de Beleidsnota Natuurwetgeving: “Meer prioriteit voor Zeeuwse Biodiversiteit”. In de Beleidsnota Natuurwetgeving zijn over de bunzing in relatie tot ruimtelijke ingrepen geen specifieke bepalingen opgenomen.

Vergunningaanvragen met betrekking tot de bunzing worden daarom getoetst aan de wettelijke criteria. Deze toets heeft plaatsgevonden onder B2 van dit besluit.

II. Zeeuwse Omgevingsvisie

De Zeeuwse omgevingsvisie heeft beleid geformuleerd over verkeer met betrekking tot de kwaliteit van de woonomgeving. De huidige woonomgeving wordt als autogericht ervaren. Er is een vicieuze cirkel gaande, waarbij opstoppen van autoverkeer worden opgelost door nog meer ruimte te geven aan autoverkeer, waardoor de straat nog onveiliger en onaantrekkelijker wordt om te voet of per fiets te gaan. Gezondheid en de kwaliteit van de woonomgeving staan hierdoor onder druk. De gemeente Middelburg wil daarom toe werken naar een autoluwe binnenstad. Hiervoor zijn parkeerplaatsen nodig rondom de binnenstad.

Het doel van de sloop van de schuren is om de parkeerplaats aan de Oude Veerseweg uit te breiden. Hiermee wordt de parkeercapaciteit rondom de binnenstad van Middelburg vergroot/uitgebreid. De voorgenomen ingreep is daarom niet in strijd met de Zeeuwse omgevingsvisie.

C. Zienswijze

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7 lid 1 van de Awb tot 13 mei 2026 in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk uw zienswijze over het voorgenomen besluit bij ons naar voren te brengen.

U heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt om op 15 april 2026 een zienswijze in te dienen. Deze zienswijze is geregistreerd onder het kenmerk: 06-817133. Deze zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit.

Wij geven hieronder uw zienswijze (al dan niet samengevat) puntsgewijs weer. In de reactie vindt u onze beoordeling van de zienswijze.

Het voornemen tot weigering is voortgekomen uit een aanvraag, waarin t onvoldoende onderbouwd was dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat voor de voorgenomen ingreep. Daarnaast was onvoldoende aannemelijk gemaakt dat de ingreep nodig is in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Zienswijze – andere bevredigende oplossing

In uw zienswijze geeft u het volgende aan met betrekking tot andere bevredigende oplossingen:

“Handhaven van de stal (nul-variant)

Het in stand laten van de stal is geen bevredigende oplossing, omdat:

- de veiligheidsrisico's blijven bestaan en zullen toenemen door de slechte bouwkundige staat (met verschillende materialen 'houtje-touwtje' gebouwd), ouderdom van de opstal (de basis dateert van ongeveer 1950 met latere aanpassingen) en gebrek aan onderhoud;
- onderhoud of stabilisatie van een constructie die niet deugdelijk is, geen duurzame oplossing biedt;
- brandgevaar (vandalisme) niet kan worden uitgesloten;
- juist het voortbestaan van het gebouw een verhoogd risico voor de bunzing oplevert bij calamiteiten.

Het laten staan van een gevaarlijk gebouw enkel vanwege de aanwezigheid van een beschermde diersoort zou leiden tot een situatie waarin de soort juist aan grotere risico's wordt blootgesteld.”

“Renovatie of functiewijziging

Renovatie of herbestemming is niet reëel omdat:

- de bouwkundige staat dit economisch en technisch disproportioneel maakt;
- intensiever menselijk gebruik (renovatie) leidt tot meer of totale verstoring van de bunzing;
- renovatie leidt tot langdurige werkzaamheden zonder ecologische meerwaarde.

Dit alternatief is daarmee ecologisch én praktisch ongeschikt.”

“Verplaatsen van parkeervoorziening

Het verleggen van de parkeeruitbreiding naar een andere locatie is geen bevredigend alternatief, omdat:

- geschikte alternatieve locaties ontbreken of niet beschikbaar (schaars) zijn;
- verplaatsing wellicht leidt tot nieuwe ruimtelijke en ecologische knelpunten;
- het slechts leidt tot verplaatsing van het probleem, niet tot een oplossing.”

Reactie zienswijze – andere bevredigende oplossing

In uw oorspronkelijke aanvraag heeft u aangegeven dat er geen alternatieve locatie buiten het plangebied is om de geplande ontwikkeling te realiseren. Daarnaast zou het uitkiezen van een andere locatie leiden tot nieuwe ruimtelijke en ecologische knelpunten. U geeft aan dat een alternatieve locatie buiten het plangebied daarom geen oplossing biedt voor het realiseren van de geplande ontwikkeling. Het doel van de uitbreiding van de parkeerplaats is om meer parkeergelegenheid te bieden nabij het centrum van Middelburg. Dit is nodig om de grote parkeerdruk in het centrum tegen te gaan. De binnenstad wordt autoluw gemaakt. De uitbreiding van deze parkeerplaats is daarom nodig om zoekverkeer te beperken. Door parkeerbewegingen te centreren op een daarvoor geschikte locatie, wordt overlast, foutparkeren en verkeersonveiligheid in het centrum gereduceerd.

Daarbij is het doel van de ontwikkeling mede om de veiligheidsrisico's weg te nemen in het plangebied, zie de volgende paragraaf over het wettelijk belang. Indien de schuren in het plangebied niet gesloopt worden, zullen de veiligheidsrisico's in het plangebied niet weggenomen worden. Het handhaven van de huidige situatie zal leiden tot een vergroot risico voor de veiligheid. Dit is niet gewenst.

Conclusie

U heeft duidelijk gemaakt dat er geen alternatieve locatie is voor de werkzaamheden, omdat de onveilige situatie in het plangebied in stand wordt gehouden. U heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat er geen alternatieve locatie, inrichting, uitvoering en planning bestaat voor het uitvoeren van de ingreep.

Zienswijze – wettelijk belang

In uw zienswijze geeft u het volgende aan met betrekking tot het wettelijk belang:

“Openbare veiligheid als zwaarwegend belang

Het waarborgen van de openbare veiligheid is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Het bewust laten voortbestaan van een bouwvallig object met voorspelbare veiligheidsrisico's is bestuurlijk en juridisch niet houdbaar in geval van schade en/of letsel.”

“Het risico op brand of instorting is reëel en niet hypothetisch, gelet op:

- de slechte bouwkundige staat;
- de openbare ligging waardoor de opstal vrij benaderbaar is;
- de beperkte sociale controle met name in de avond- en nachtelijke uren;
- afwezigheid van onderhoud en geregelde controle op de staat van de opstal.

Naar onze mening kan niet van de gemeente gevergd worden om publieke gelden te steken in een bouwvallige opstal die in feite gesloopt moet worden. De gemeente is dan ook niet voornemens dat te doen.”

“Parkeerdruk en ruimtelijke noodzaak

De stal staat op een locatie die noodzakelijk is voor de uitbreiding van het bestaande parkeerterrein, bedoeld om:

- grote parkeerdruk in het centrum tegen te gaan (autoluw maken van de binnenstad, het daarmee beperken van zoekverkeer en zodoende en aantal onnodig te verrijden kilometers);
- overlast, foutparkeren en verkeersonveiligheid in het centrum te reduceren;
- parkeerbewegingen te concentreren op een daarvoor geschikte locatie. De uitbreiding van parkeercapaciteit betreft geen vrijblijvende wens, maar een structurele ruimtelijke maatregel ter ondersteuning van verkeersveiligheid en leefbaarheid.”

Reactie zienswijze – wettelijk belang

In uw oorspronkelijke aanvraag heeft u aangegeven dat er veiligheidsrisico's zijn. U heeft echter niet benoemd welke veiligheidsrisico's dit zijn. In uw zienswijze (ons kenmerk: 06-817133) heeft u deze veiligheidsrisico's benoemd. Vanwege de slechte bouwkundige staat is er risico op brand en instorting. De opstal is vrij benaderbaar. Vanwege de beperkte sociale controle, met name in de avond- en nachtelijke uren is er risico op vandalisme en brandstichting. Door de voorgenomen ontwikkeling worden de schuren gesloopt en wordt hiermee de kans op vandalisme, brandstichting en instortingsgevaar weggehaald.

Conclusie

U heeft duidelijk gemaakt wat de mogelijke veiligheidsrisico's zijn. U heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat de ingreep nodig is in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Overig - voorschriften

Om te voorkomen dat er afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de bunzing, zijn voorschriften opgenomen in de vergunning. Deze voorschriften zijn in lijn met de beschrijving van de staat van instandhouding van de bunzing, zoals beschreven in paragraaf '3) Gunstige staat van instandhouding'.

Om het doden of verwonden van de bunzing te voorkomen wordt de stal en schuur gesloopt onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 3). De sloop van de stal en de schuur wordt uitgevoerd buiten de meest kwetsbare periode van de bunzing (voorschrift 7). De sloop vindt gefaseerd over minimaal twee dagen plaats, om de bunzing voldoende tijd te geven om de stal en de schuur te verlaten. Buiten de meest kwetsbare periode van de bunzing zijn er geen jongen aanwezig. In deze periode zijn alle bunzingen volwassen en mobiel. Door de sloop zal een eventuele aanwezige bunzing het plangebied verlaten en vluchten naar de naastgelegen heg-takkenrilcombinatie (bijlage 4). De heg-takkenrilcombinatie zal minimaal één actief seizoen, voorafgaand de sloop, aangelegd worden (voorschrift 8). Met het actief seizoen wordt de periode maart tot en met augustus benoemd. Hierdoor heeft de bunzing voldoende tijd om de compensatie te ontdekken. En daarnaast hebben de aangeplante struiken voldoende tijd om te groeien.

De takkenril heeft een minimale lengte van 40 meter, bij een breedte van 3 meter (voorschrift 9 en bijlage 4). De hoogte van de volwassen heg is circa 1,5 tot 2,5 meter. De heg bestaat uit inheemse heesters, zoals bijvoorbeeld meidoorn, sleedoorn, Gelderse roos en rode kornoelje. Aan de voet van de heg wordt een takkenril aangelegd. Een takkenril gaat circa vijf jaar mee. Om de takkenril in stand te houden, dient deze elke vijf jaar aangevuld te worden met nieuw materiaal.

In de heg-takkenril worden drie verblijfplaatsen voor de bunzing aangelegd. Het gaat om één bunzingskast, één takkenhoop en één steenhoop (voorschrift 10 en bijlagen 4 en 5). De functionaliteit van de heg-takkenril-combinatie dient ook op de lange termijn geborgd te worden. Wanneer de functionaliteit verminderd is dient deze zo spoedig mogelijk hersteld te worden. Indien onderhoud nodig is, wordt dit uitgevoerd buiten de meest kwetsbare periode (voorschrift 11).

D. Conclusies

U heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Verder heeft u voldoende aannemelijk gemaakt dat de ingreep nodig is in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Ook heeft u voldoende aannemelijk gemaakt dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populatie van de bunzing in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Het verlenen van de vergunning levert evenmin strijdigheid op met het provinciaal beleid.

Wij zijn daarom van oordeel dat de vergunning onder oplegging van voorschriften (onderdeel 1) kan worden verleend.

Bijlage 1 – Van toepassing zijnde artikelen uit stelsel Omgevingswet

Ob = Omgevingsbesluit

Ow = Omgevingswet

Bal = Besluit activiteiten leefomgeving

Bkl = Besluit kwaliteit leefomgeving

Artikelen	Omschrijving
Artikel 1.3 Ow	Doel van de Omgevingswet.
Artikel 2.2 lid 1 Ow	Afstemming met een ander bestuursorgaan, zoals een andere Provincie.
Artikel 5.1 lid 2 Ow	Vergunningsplicht voor een flora- en fauna-activiteit.
Artikel 18.10, lid 1 en 4 Ow	Bevoegdheid van de Provincie om een omgevingsvergunning in te trekken.
Artikel 11.54, lid 1 Bal	Vergunningsplichtige activiteiten bij andere soorten.
Artikel 8.74 I lid 1 Bkl	Beoordelingsregels bij een flora- en fauna-activiteit voor andere soorten.
Artikel 11.27 Bal	Bevat regels over de specifieke zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten.

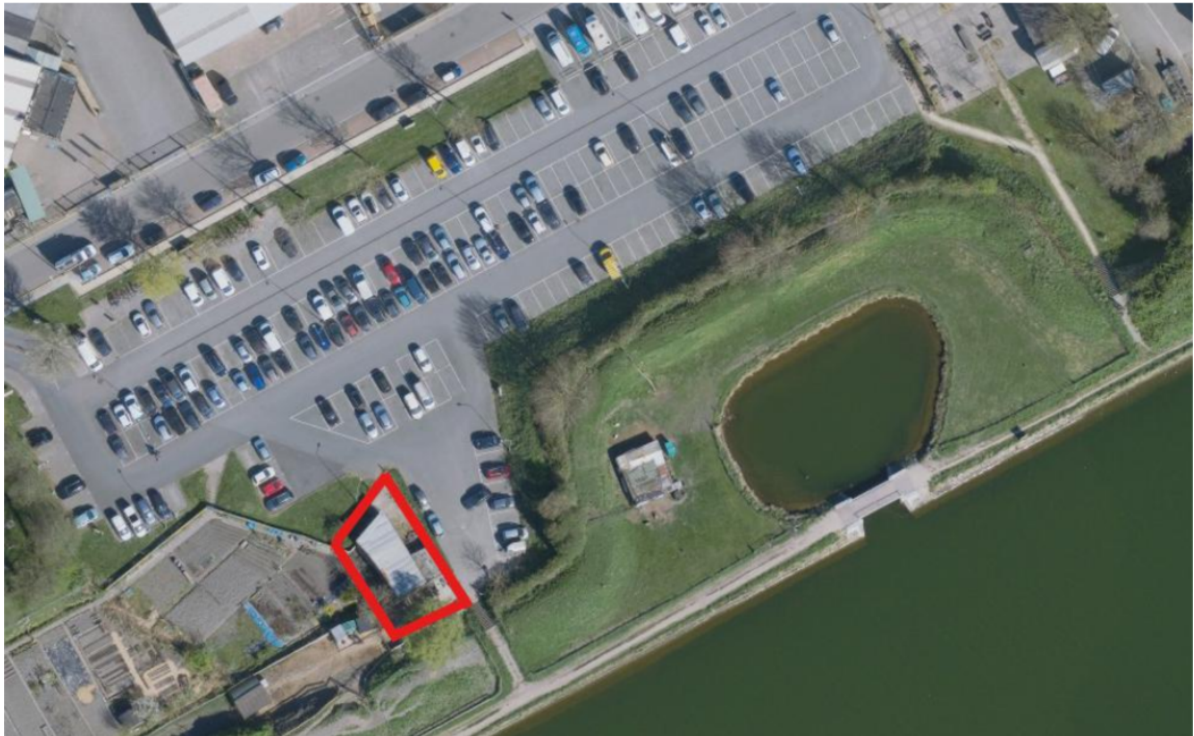
Bijlage 2 – Invulformulier logboek

Stuur het, logboek vóór 31 december naar RUD-zeeland: handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Onder vermelding van het zaaknummer van de vergunning.

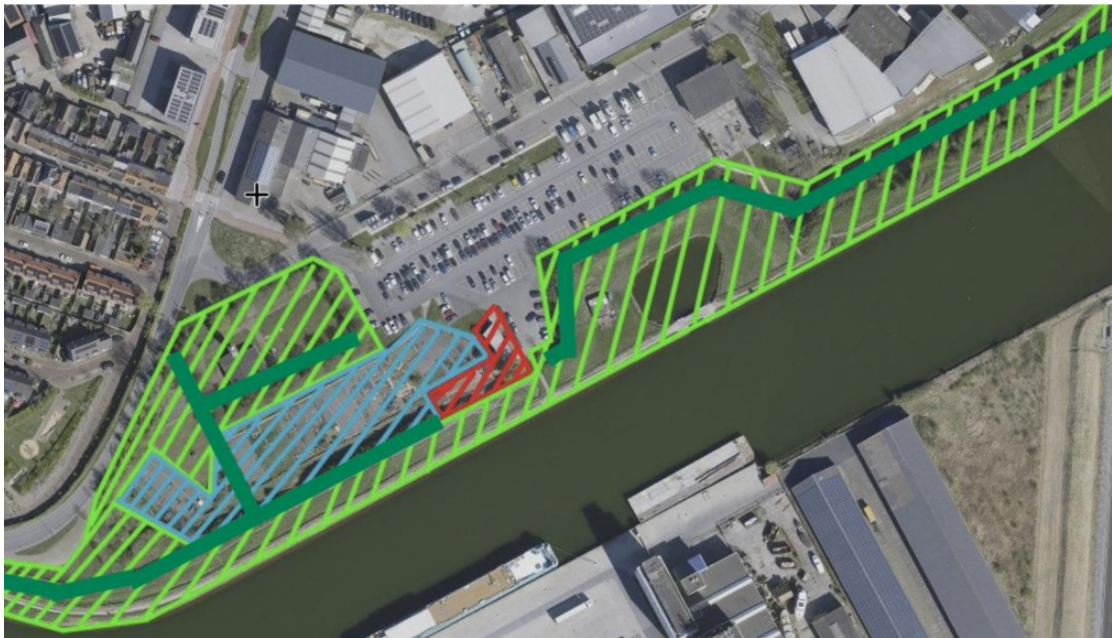
Zaaknummer:			
Nr. voorschrift	Datum & ecologisch deskundige/waarnemer	Wijze van invulling/afwijking voorschrift	Paraaf werkverantwoordelijke

Zaaknummer:			
Nr. voorschrift	Datum & ecologisch deskundige/waarnemer	Wijze van invulling/afwijking voorschrift	Paraaf werkverantwoordelijke

Bijlage 3 – Luchtfoto's van het plangebied

Figuur 1: het plangebied, met de te slopen schuren, bevindt zich in de rode omlijning.

Figuur 2: in het rood wordt het plangebied weergegeven. In het groen en blauw wordt het geschikt foerageer- en leefgebied van de bunzing weergegeven. De donkergroene lijnen geven de hoofdverbinding weer van de groenstructuren van de bunzing.

Bijlage 4 – Kaart compensatie voor de bunzing

Figuur 3: bovenstaande figuur laat de compensatie zien voor de bunzing. Met de oranje dikke lijn wordt de heg-takkenrilcombinatie weergegeven met een totale lengte van 40 meter bij een breedte van 3 meter. De gele sterren laten de locaties zien van de kunstmatige verblijfplaatsen voor de bunzing.

Bijlage 5 – Beschrijving van de kunstmatige verblijfplaatsen en marterhopen

Voor het realiseren van een nieuwe rust- en verblijfplaats voor de bunzing zijn twee varianten mogelijk:

- **Kunstmatige verblijfplaats.** Uit de beschikbare literatuur blijkt dat dergelijke voorzieningen daadwerkelijk worden gebruikt door bunzingen, mits de soort al in het gebied aanwezig is. Dat is in de huidige situatie het geval. Tegelijkertijd ontbreekt nog kennis over het functioneren van kunstmatige verblijfplaatsen in nieuw te koloniseren leefgebieden. Zo is onbekend:
 - In hoeverre bunzingen kunstmatige verblijfplaatsen in (nieuwe) leefgebieden accepteren;
 - Wat de benodigde gewenningsperiode is;
 - Welk minimaal aantal verblijfplaatsen wenselijk is om een duurzaam verblijfsgebied te ondersteunen.

Daarnaast maken kleine marterachtigen vaak gebruik van natuurlijke structuren, zoals holen van prooidieren, als verblijfplaats. Kunstmatige voorzieningen kunnen toch van waarde zijn, mits zij landschappelijk passend worden ingepast en voldoende dekking bieden. Het BIJ12 Kennisdocument Kleine Marterachtigen geeft echter geen specifieke richtlijnen voor het type, de hoeveelheid of de exacte situering van kunstmatige verblijfplaatsen in nieuw ontwikkelde leefgebieden. Hierdoor is maatwerk noodzakelijk, afgestemd op de lokale landschappelijke structuur en de aanwezige ecologische kansen

Figuur 4: een voorbeeld van een kunstmatige verblijfplaats voor een bunzing (bron: Beheerwijzer Kleine Marterachtigen)

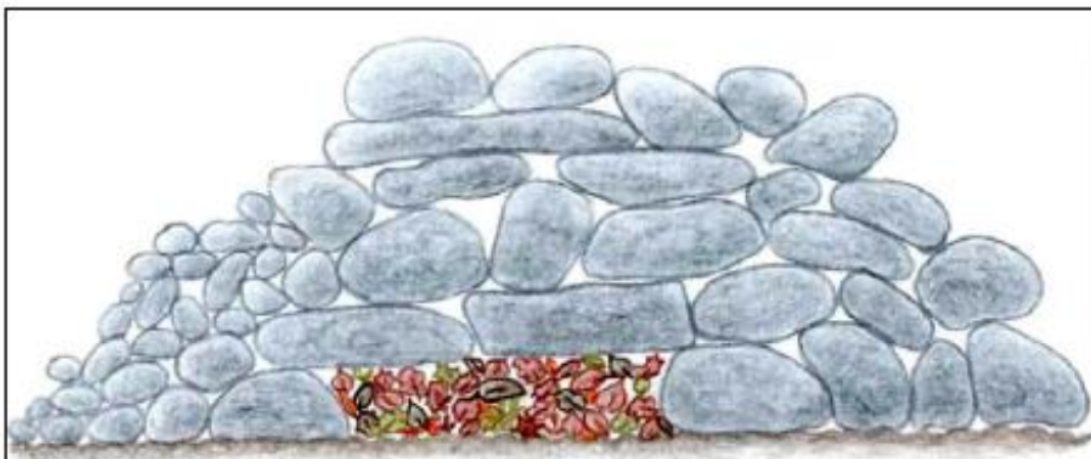
- **Marterhopen.** Marterhopen vormen een natuurlijke en duurzame toevoeging aan het leefgebied en kunnen ook functioneren als stapstenen wanneer aaneengesloten dekking ontbreekt. Wanneer marterhopen als stapstenen worden ingezet, mag de onderlinge afstand maximaal vijf meter bedragen. Wanneer ze onderdeel vormen van een houtwal, heg of takkenril, is deze afstandsnorm niet van toepassing. Hieronder zijn twee vormen van marterhopen beschreven.
 - Houten variant (takkenhoop). Op basis van de beheerwijzer (Westra, Kuiters, 2018) gelden de volgende richtlijnen:
 - Losmaken van de ondergrond, gevolgd door een opgehoogde fundering van zand, grind of fijne takken gebouwd met lokaal materiaal. De fundering moet iets boven het maaiveld liggen (want deze moet droog blijven);
 - Met minimaal zes boomstammen van één meter lang en een diameter van 15-20 cm wordt een nestkamer gebouwd. Dit gebeurt door twee stammen tegenover elkaar op de grond te leggen en daar de andere twee stammen overeen te leggen als een dak. De ruimte die daartussen ontstaat wordt opgevuld met droog hooi of vergelijkbaar materiaal;
 - De nestkamer moet minimaal twee ingangen hebben. De nestkamer moet droog blijven en beschermd zijn tegen weersinvloeden. Na het bouwen van deze nestkamer wordt er grof en fijn snoeimateriaal overheen gelegd. Openingen in de takkenhoop mogen maximaal acht cm groot zijn;

- Het wordt aangenomen dat een takkenhoop ongeveer vijf jaar lang functioneel blijft. Daarom moet de takkenhoop elke vijf jaar aangevuld worden met nieuw materiaal. Daarnaast moet de takkenhoop minimaal drie meter lang, twee meter breed en één meter hoog zijn.

Figuur 5: een voorbeeld van een houten variant (takkenhoop) (bron: BIJ12 Kennisdocument over Kleine Marterachtigen)

- Stenen variant (steenhoop). Eveneens volgens de beheerwijzer (Westra, Kuiters, 2018):
 - Voor de bouw van de nestkamer zijn stenen noodzakelijk met een diameter van tenminste 30 cm. Daar bovenop komen kleinere stenen;
 - Binnen in de nestkamer komt hooi of vergelijkbaar materiaal. Er moeten minimaal twee ingangen naar de nestkamer zijn. De nestkamer dient droog te blijven en moet weersbestendig zijn. Openingen in de steenhoop mogen maximaal acht cm groot zijn;
 - De afmetingen van de steenhoop zijn drie meter lang, twee meter breed en één meter hoog. Ook bij de steenhoop volgt eerst een fundering van zand, grind of fijn vertakkingsmateriaal. Dit ter voorkoming van optrekkend vocht.

Figuur 6: een voorbeeld van een stenen variant (steenhoop) (bron: BIJ12 Kennisdocument over Kleine Marterachtigen).